

Sən mənə yalnız yazmaq üçün lazımsan...

Məşhur yazıçıların yaşadıkları sevgilər onların möhtəşəm əsərləri qələmə almağında böyük rol oynayıb. Doğurdan da, sevgi bəzən ədəbiyyatın qırıldığı nöqtədir...

Gəlin, bir neçə yazıcının sevgi əhvalatlarını xatırlayaq.

Yusif Vəzir Cəmənzəminlinin aşiq olduğu qız

Yusif Vəzir Cəmənzəminli gənc yaşlarında Aşqabadda Asya adlı bir gözəl qıza aşiq olur. Qız da onu sevir. Çox keçmir ki, yoldaşları da bu sevdadan xəbər tuturlar.

Bir gün dostlar bir gizlinə çəkilib xəlvəti Kaxetiya şərəbı içirlər. Yusif Vəzire nə qədər təkid edirlərsə, içmir.

Dostlardan biri deyir ki, bu qədər də fanatıqlıq eləmə, cavanlıqdır, iç, bir az şənlen.

Yusif Vəzir də cavab verir ki, mən ömrümdə dilimə içki vurmamışam, odur ki, andımı pozmayacağam.

Bunu eşidən həmin dost bədələre şərəb süzüb qədəhin də birini ona uzadır:

- İçək Asya xanımın şərəfinə.

Yusif Vəzir gülümsəyərək qədəhi alır:

- Yaşasın - söyləyərək ömründə ilk dəfə şərəb içir.

“Xoşbəxt” Puşkin

Puşkini xoşbəxt hesab etmək olardı: o, həm Rusiyanın bir nömrəli şairi adına layiq görülmüş, həm də ölkənin ən gözəl qadınını ələ keçirmişdi. Ancaq bəzən xoşbəxtliyin ömrü də insan taleyi kimi olur: heç gözləmədiyin anda qəfil məhv olub gedir...

Puşkinin qabağına çətin bir əngəl çıxır: Dantes peyda olur. Dantes çox qəddar və inadçı biriydi. O, uğrunda döyüşəcəyi qadına görə hər şeyindən vaz keçməyə razı olacaq bir xarakterdəydi.

Onun üçün indi önəmli olan öz gələcəyi idi. Və bu gələcək onu hara aparır-aparsın Dantes buna razıydı. O, öz rolunun öhdəsindən gələcəyinə

inanırdı. Və ifa olunan bu rol Puşkinin sonuna çıxacaqdı. Dueldə ölən bir şair...

Qeyri-adi yazıçı və cılığın arvadı...

Amerika yazıçısı Fitskeraldın xanımı Zelda heç nəyə fikir vermirdilər: yazıçı Skott teatrda soyunubçılpaqotura, sevgilisi Zelda isə ondan geri qalmadan köynəklə fontanda çimə bilirdi. Onlar mahnı oxuya-oxuya maşınla bütün şəhəri gəzməyi belə bacarırdılar. Skott və Zelda tez-tez küpünə qədər içirdilər.

Fitskeraldın eşq macərası haqqında maraqlı fakt: "Nyu-York camaatı Fitskerald cütlüyünün qəfil yoxa çıxmağına şaşırmışdılar. Manhettənə getmək üçün şənbə günü axşam Lonq-Aylen-dəki evlərini tərk ediblər. Onlar nə bazar günün səhərində, nə bazar ertəsinin axşamında, nə də çərşənbə günü məlum məkanda görünməyiblər. Yalnız cümə axşamı onları çox pərişan halda Nyu-Cersi otelində tapdıq. Cənab Fitskerald, eləcə də onun sevgilisi hələ də anlaya bilmirdilər ki, nə qədər içki içiblər, necə olub dörd gün ötüb keçib və onlar Nyu-Cersiyə gəlib çıxıblar..."

Sonra hər şey dəyişdi. Hərdən bir Fitskerald əlinə qələm götürüb nəseə yazmaq istəyəndə Zelda özündən çıxırdı. Qadın hər gün dava salırdı. Deyilənə görə, Zelda hər gün əməlli-başlı sərxoş olurdu. Daha bunlara düzə bilməyən Skott uşaqları da özü ilə bərabər götürüb şəhərdən çıxdı. Orda yazıçı, nəhayət ki, ciddi rejimlə işləyə bildi, sakitlik tapmışdı, bütün gücünü yazıya vermişdi. Ən məşhur romanı olan "Böyük Getsbi"ni orda qələmə almışdı.

Xanımı Zelda bir dəfə özünü ikinci mərtəbədən aşağı atmışdı, az-maz zədələnmişdi. Evə gələndə hamını öl-

dürmək istəyirdi: yazıçı onu psixi xəstəxanaya yerləşdirmişdi. Fitskerald öz xanımı haqqında daha sonra yazırdı: "Mən ümidlə dolu olan xəstəxana divarları arxasında Zeldamı itirdim. Bizim sevgimiz əsrin ən böyük sevgisiydi. Münasibətimizdə azacıq qırılma olan vaxt həyatın mənası itdi".

Çexovun kədərli sevgisi

Bu isə Çexovun xanımının yazdığılarıdır: "Məni pilləkəndən ötürdüyn yadındadır? Onda tutacaq necə xaincəsinə cırıldamışdı... Mən bunu dəhşətli dərəcədə sevirəm. İndi isə uzun zaman sənə yazmadım, oturdum şəklinə tamaşa elədim və yalnız sənin haqqında və gələcəyimiz haqqında düşündüm. Bəs sən düşünürsənmi? Biz səninlə çox az danışmışıq. Sənə elə gəlmirmi, bizim münasibətimiz anlaşılmazdır? Ah mənim gələcəyimin insanı! Sən artıq bilirsən, biz bir yerdə tanış insanlar kimi yaşaya bilmərik. Mən gəlmişdim sənin yanına. Artıq bu gizlənmələrdən bezmişəm. İnan mənə, bu mənə çox ağırdır. Hələ sənin ananın üzündəki iztirabı görmək daha

dəhşətlidir. Mən axı iki od arasında qalmışam. De mənə, de ki, bir yerdə xoşbəxtcəsinə yaşayacağıq..." Çexov sevdiyi aktrisa ilə bir yerdə yaşaya bilmir.

Sevdiyi qadınla görüşdən sonra...

Ceyms Coys "Uillis" romanını yazırdı. Coys yeddi yüz səhifəlik romanı cəmi bir gündən bəhs edir. İşin ən maraqlı tərəfi də odur ki, bu romanı yazmağa başladığı gün yazıçı sevdiyi qadınla, gələcək xanımıyla görüşə çıxıb-mış. Məhz bu görüşdən sonra yazıçı sonralar onun ən möhtəşəm, şedevr romanını yazıb.

Nora bir kasıb evdə qulluqçu kimi çalışırdı. O qas qaralanda öz yaşadığı yerə gedirdi. Həmin günlərin birində, sonradan gələcək əri olacaq Coysla qarşılaşır. Nora, yəni Ceymsin sevgilisi bundan əvvəl iki dəfə evlilik yaşamışdı və onun ərləri nədənsə, çox qəribədir ki, ikisi də ailə qurduqdan bir az sonra vəfat etmişlər. Coys onunla ilk dəfə qarşılaşanda nə edəcəyini bil-

məmişdi. Günlərin birində o, artıq bu iztiraba son qoyur və Nora ilə evlənməyə razılıq verir. Bu qadın Coysun bəlkə də ən böyük əsəri ola bilərdi, çünki onlar düz ölənə qədər bir yastığa baş qoydular.

Onların arasında dərin və başgicəlləndirici bir sevgi yaranmışdı. İkisi də bunun bitməyəcəyini zənn edirdilər, ancaq necə dəyərlər sən saydığın say gör fəlek nə sayır. Aralarında qarşılıqlı ikiləşmə sevgini sıxışdırıb aradan çıxardı.

Coys xanımına hər cür sərbəstliyi verirdi və bundan istifadə edən Nora səyahətlərə yollanırdı, hətta bir ara fransız dilini öyrənməyə girişmişdi. Səyahətlər bitəndən sonra Coysun xoş günləri başladı, xanımı ona iki uşaq verdi, biri oğlan Coys, digəri Luisa adında qız idi.

Coys həddindən artıq qısqanc adam idi. Deyilənə görə, xanımına hər cür sərbəstlik verirdi ki, onun başqalarıyla əlaqə qurub-qurmadığını öyrənsin. Hər dəfə yazıçı əvvəlki ərləri haqqında onu sorğu-suala tutur, qısqanlıqlığını açıq-aşkar büruzə verirdi.

Coys heç vaxt inandıra bilmirdi ki, bu qadın yalnız onundu. Onun başqaları ilə yaxınlığını düşündə qısqancılıq hissləri baş qaldırırdı. Gərgin və əsəbi anlarını aradan qaldırmaq üçün yazıçı içki şüşələrinin arxasına sığınır-dı. Aralarındakı ixtilafı Noranın bacısı yaradır. Qadın deyir ki, Coys çox içən və bədxərç adamıdır. Bundan sonra ər-arvad arasındakı kəskin davaların təməli atılır. Yazıcının xanımı ilə məşhur dialoqu var. Nora ona çox içdiyindən şikayətlənərək belə deyir: "Sən içkidən və yazıdan başını qaldırıb, həyata baxsan hər şeyi olduğu kimi görürsən." Coys cavab verir: "Sən yazdıqlarımı oxusan, görərsən ki, mən hər şeyi daha aydın, daha yaxşı görürəm..."

Nora ilə Ceymsin münasibətlərini

gərginləşdirən bir səbəb də qızları Luisaydı. Gənc yaşlarından ruhi xəstə olan Lusiani Nora xəstəxanaya yerləşdirmək istəyirdi, ancaq yazıçı buna qarşıydı. Lusiani sağaltmaq üçün dünyanın dörd bir yanından həkimlər axışb gəlir, lakin qızın dərvinə şəfa tapmaq mümkün olmur.

Ailə onu klinikaya aparmağın ən düzgün qərar olduğunu anlayır. Oranın daimi yolçusu Coysdu, hər dəfə yolu o tərəflərə düşürdü, ancaq Nora iki ayağını bir başmağa dirəyib durmuşdu və heç vaxt qızının üzünü görmək üçün o klinikaya getməyəcəyini bildirmişdi. Deyilənə görə, məşhur yazıcının xanımı feminist olduğu üçün tez-tez buna görə Coysla deyişməli olurdu. Bu, yazıcının həyatında rastlaşdığı ən mürəkkəb situasiya olsa da, yazıçı həmişə hər şeyə yaradıcı kimi yanaşırdı. Yazıcının xanımına erotik məktubu da var. Burda Coys öz etiraflarını qələmə alıb. Xanımı hər dəfə ona belə deyirdi: "Sən mənə qadın kimi yanaşmırsan, qulluqçu kimi baxırsan". Məşhur yazıçı da cavabında: "Sən mənə yalnız yazmaq üçün lazımsan" - deyər cavab verərdi.

Türk yazarı Ahmet Altan bir məqaləsində Coysdan söz açaraq belə yazır: "Dünyanın romantəfəkkürünü və ingilis dilinin yönünü dəyişən Coys öz şəxsi həyatını dəyişə bilmədi..."

Samuel Bekket isə deyirdi: "O, ədəbiyyatın özüdür..."

Oğuz Ayyaz

ELAN

DƏDRX 3 sayılı Ərazi İdarəsi tərəfindən M.Şeyxzamanov küçəsi, bina 4, mənzil 24-ə aid Bağirova Ayğün Telman qızının adına verilmiş 31.01.2015-ci il tarixli 1515000736 nömrli Çıxarış itdiyi üçün etibarsız sayılır.